Новіков Євген Андрійович
молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН
України

У ЯКИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМАХ ФУНКЦІОНУЮТЬ МЕРЕЖІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Рольмереж трансферу технологій у сучасних інноваційних процесах є доволі значною у більшості країн ЄС. В Україні діяльність мереж трансферу технологій через недостатню ефективність трансферу і комерціалізації технологій, погану керованість цих процесів і велику затратність залишається на доволі низькому рівні. Саме тому останніми роками незмінною темою для професійних дискусій виступає проблематика необхідності створення нових та удосконалення існуючих функціонування трансферних мереж.

У межах цього дослідження предметом наукового інтересу виступають організаційно-правові форми діяльності мереж трансферу технологій. Звертаючись до практики міжнародної науково-технічної кооперації, проаналізуємо в яких саме організаційно-правових формах юридичних осіб існують зараз найпоширеніші та найефективніші мережі трансферу технологій.

Щодо трансферних мереж країн ЄС, відзначимо, що частина з них створена як об'єднання юридичних осіб у формі асоціації. Так, EuropeanBusiness&InnovationCentreNetwork (Європейська мережа бізнес-інноваційних центрів) у ст. 3 свого статуту зазначає, що «*Асоціація* є міжнародною неприбутковою організацією. Усі кошти, доступні Асоціації, будуть спрямовані на досягнення цілей Асоціації. Її основним завданням є сприяння розвитку центрів бізнесу та інновацій як в межах, так і поза межами Європейського Союзу (ЄС)»[1].

На офіційному сайті мережі ASTP-Proton (Асоціація європейських наук і фахівців з трансферу технології) зазначається: «ASTP-Proton є

некомерційною асоціацією, яка здійснює передачу знань між університетами та промисловістю»[2].

Проект Європейського Союзу «Європейська мережа підприємств» (EEN) є найбільшим у світі бізнес-співтовариством, яке об'єднує більше 600 організацій з підтримки інтернаціоналізації підприємництва, залучення інвестицій та трансферу технологій у 63 країнах світу. Учасниками мережі є бізнес-асоціації, торговельні палати, відповідні державні установи, бізнес-акселератори, інвестиційні банки, технопарки та наукові інститути. Всі учасники мережі об'єднуються у *консорціуми* за регіональною ознакою. Основні їх функції включають надання консультативних послуг компаніям країни/регіону, які вони представляють, щодо доступу на ринок ЄС та інших країн EEN, щодо наявних інструментів фінансової допомоги, питань захисту прав інтелектуальної власності, комерціалізації інновацій тощо. Отже, на загальноєвропейському рівні EEN виступає *проектом* Європейського Союзу, що реалізується в рамках Програми ЄС «COSME», а на національному рівні учасники мережі трансферу технологій об'єднуються у *консорціуми* за регіональною ознакою [3].

Вітчизняна мережа NTTN, що утворена на підставі Меморандуму «Про створення та розвиток Національної мережі трансферу технологій NTTN державними та недержавними суб'єктами трансферу технологій» від 19 січня 2010 року, є *проектом* створення мережі, який направлений на консолідацію інформаційних ресурсів державних, громадських, приватних інноваційних структур України, підприємств, установ та організацій в єдину мережу трансферу технологій та подальшу інтеграцію НМТТ до європейської мережі EEN [4]. Як зазначено на їх офіційному сайті, NTTN є «колективною структурою, учасники якої *здійснюють спільну діяльність без об'єднання своїх вкладів*. Юридичні особи стають учасниками шляхом підписання з Координатором Договору приєднання до Національної мережі трансферу технологій NTTN.» Відповідно до зазначеного Меморандуму концептуальні принципи та методологічні засади створення Національної мережі трансферу

технологій, які було покладено в основу функціонування та робочої моделі NTTN, були використані з пілотного проекту Української мережі трансферу технологій UTTN.

Інша вітчизняна мережа Українська інтегрована система трансферу технологій (далі – УІСТТ) відповідно до свого Регламенту є самостійною мережевою структурою у формі *об'єднання організацій*,які працюють у сфері інновацій та трансферу технологій, та призначена для накопичення та забезпечення оперативного обміну інформацією між розробниками і споживачами інноваційної продукції [5]. УІСТТ була створена на замовлення Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України, а функцію її координатора виконує ДП «Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України (Укртехінформ). Учасником цієї мережі може стати будь-яка організація, яка здійснює свою діяльність у сфері трансферу технологій, має клієнтську базу та можливість надавати своїм клієнтам послуги, визначені Регламентом УІСТТ, шляхом підписання Договору про членство у Мережі з Координатором.

Аналіз діючих в Україні та на території ЄС мереж трансферу технологій дозволило нам визначити, що в основі їх роботи лежать різні форми здійснення спільної діяльності її учасників і партнерів. По-перше, діяльність учасників може бути спрямована на співробітництво в межах *об'єднання юридичних осіб як самостійного суб'єкта права*. На прикладі розглянутих мереж ЄС для них обрана організаційно-правова форма асоціації, як об'єднання учасників, яке може бути як комерційним, так і ні. По-друге, учасники можуть обрати організаційно-правову форму функціонування мережі як певного *колективного утворення без створення юридичноїособи (просте об'єднання осіб) шляхом укладення договору, на підставі якого вони об'єднують свої зусилля та розподіляють обов'язки для забезпечення ефективного просування технологій до їх споживачів.* Таким прикладом виступають мережі, створені на виконання проекту (усі вітчизняні

мережі, польська мережа STIM та EEN, як проект ЄС, що реалізується в рамках програми «COSME»).

Таким чином, можна виділити два різновиди організаційно-правових форм діяльності мережі трансферу технологій: інституційні (суб'єктний підхід) та договірні (проектний підхід).

Література:

1. StatutesofEuropeanBusiness&InnovationCentreNetwork. Officialsite EBN. URL: https://ebn.eu/downloads/EBN%20Statutes%20-%202005.pdf (Дата звернення 10.05.2018);
2. Officialsite ASTP-Proton. URL: http://www.astp-proton.eu/organisation/ (Дата звернення 15.05.2018);
3. Officialsite EEN. URL: https://een.ec.europa.eu/about (Дата звернення 19.05.2018);
4. Меморандум про створення та розвиток Національної мережі трансферу технологій NTTN державними та недержавними суб'єктами трансферу технологій від 19 січня 2010 року. Офіційний сайт Національної мережі трансферу технологій. URL: http://www.nttn.org.ua/?idm=4&lng=1 (Дата звернення 12.05.2018);
5. Загальні відомості УІСТТ. Офіційний сайт УІСТТ. URL: http://untt.com.ua/ua/about/info (Дата звернення 13.05.2018).